

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Декан ІІ медичного факультету
Полковников Ю.Ф.

«01» червня 2021 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Актуальні питання неонатології»

підготовки магістра педіатрії
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 228 «Педіатрія»
кваліфікації професійної «Лікар-педіатр»

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні Ради Студентського
самоврядування

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні спільної Вченої
ради медичних
факультетів

Протокол № 01/06

«_01_»__06__2021_р.

Протокол № 9

«_01_»__06__2021_р.

Запоріжжя 2021

Контактна інформація:

Викладачі:

проф. Леженко Геннадій Олександрович

e-mail: lezhenko.go@zsmu.zp.ua

кафедра: госпітальної педіатрії

адреса: пр. Соборний, 70, КНП «ЗОКДЛ» ЗОР.

проф. Пашкова Олена Єгорівна

e-mail: pashkova.oe@zsmu.zp.ua

кафедра: госпітальної педіатрії

адреса: пр. Соборний, 70, КНП «ЗОКДЛ» ЗОР.

проф. Резніченко Юрій Григорович

e-mail: reznichenko.yg@zsmu.zp.ua

кафедра: госпітальної педіатрії

адреса: пр. Соборний, 70, КНП «ЗОКДЛ» ЗОР.

доц. Гиря Олена Максимівна

e-mail: hyria.om@zsmu.zp.ua

кафедра: госпітальної педіатрії

адреса: пр. Соборний, 70, КНП «ЗОКДЛ» ЗОР.

Телефон кафедри: 0667716895

2 Назва, код дисципліни і кількість кредитів

Навчальна дисципліна «Актуальні питання неонатології»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський) рівень

спеціальність 228 «Педіатрія»

галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

кваліфікація професійна «Лікар-педіатр»

Обсяг розділу: загальна кількість годин – 90 год., з них практичні – 20 год.; самостійна робота – 70 год.; кількість кредитів ECTS – 3,0.

3 Час і місце проведення навчальної дисципліни

Семестр: 11-12-й; кафедра госпітальної педіатрії

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити: медична біологія, нормальна анатомія, мікробіологія та вірусологія, патоморфологія, патофізіологія, фармакологія, пропедевтика дитячих хвороб

Постреквізити: дитячі інфекційні хвороби, клінічна імунологія, медична генетика, післядипломне навчання (інтернатура)

5. Характеристика навчальної дисципліни

5.1 Призначення навчальної дисципліни

Компетентності:

I. Інтегральні:

Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

II. Загальні:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
7. Здатність працювати в команді.
8. Навички міжособистісної взаємодії.
9. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
10. Здатність спілкуватись іноземною мовою.
11. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
14. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

III. Спеціальні (фахові, предметні):

1. Навички збору анамнезу та клінічного обстеження новонароджених дітей.
2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
4. Здатність до визначення необхідного режиму здорових новонароджених та при лікуванні захворювань неонатального періоду.
5. Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні захворювань періоду новонародженості.
6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань періоду новонародженості.
7. Здатність до діагностування невідкладних станів у новонароджених.
8. Здатність до визначення тактики надання екстреної медичної допомоги дітям при найбільш розповсюджених захворюваннях періоду новонародженості.
9. Навички надання екстреної медичної допомоги.
10. Навички виконання медичних маніпуляцій.

5.2 Мета вивчення навчальної дисципліни:

ознайомлення та поглиблення знань та професійних вмінь з найбільш поширених захворювань періоду новонародженості, сучасних питань класифікації, діагностики та лікування найбільш поширених хвороб новонароджених, формування клінічного мислення у майбутніх лікарів, оволодіння фаховими компетентностями з неонатології, необхідними в процесі подальшого навчання в медичному університеті та у професійній діяльності лікаря.

5.3 Завдання вивчення дисципліни:

Знати:

- Мати спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання.
- Мати глибокі знання із структури професійної діяльності.
- Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки.
- Мати глибокі знання в галузі інформаційних і комунікаційних технологій, що застосовуються у професійній діяльності.
- Знати методи застосування знань при вирішенні практичних питань.
- Знати свої соціальні та громадські права та обов'язки.
- Мати спеціалізовані знання про періоди неонатального періоду, анатомо-фізіологічні особливості новонароджених; схеми опитування та фізикального обстеження, знання щодо оцінки загального стану дитини, лабораторно-інструментальних методик обстеження; алгоритмів діагностики захворювань; алгоритмів виділення провідних симптомів або синдромів; попередніх та клінічних діагнозів; знання методів лабораторного та інструментального обстеження.
- Знати етапи та методи обстеження неврологічного та морфологічного розвитку новонародженої дитини.
- Мати спеціалізовані знання щодо анатомо-фізіологічних особливостей недоношених новонароджених, знати режими та способи харчування у доношених та недоношених новонароджених.
- Мати спеціалізовані знання щодо алгоритмів та стандартних схем лікування найбільш розповсюджених захворювань періоду новонародженості.
- Знати законодавчу базу щодо надання екстреної медичної допомоги, зокрема закон України «Про екстрену медичну допомогу». Мати спеціалізовані знання про невідкладні стани у новонароджених дітей, принципи та алгоритми надання екстреної медичної допомоги.
- Мати спеціалізовані знання про алгоритми виконання медичних маніпуляцій .

Вміти:

- Вміти проводити аналіз професійної інформації, приймати обґрунтовані рішення, набувати сучасні знання.
- Вміти розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності.
- Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань.
- Вміти застосовувати засоби саморегуляції, вміти пристосовуватися до нових ситуацій (обставин) життя та діяльності.
- Вміти приймати обґрунтовані рішення, обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи.
- Вміти обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи та міжособистісної взаємодії.
- Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній галузі, що потребує оновлення та інтеграції знань.
- Вміти оцінити морфо- функціональну зрілість новонародженої дитини.
- Вміти оцінити якість догляду, вигодовування новонародженого. Вміти провести комплексну оцінку стану здоров'я дитини.
- Вміти аналізувати результати лабораторних та інструментальних досліджень та на їх підставі оцінити інформацію щодо діагнозу хворого.
- Вміти проводити фізикальне обстеження хворого; вміти приймати обґрунтовані рішення

щодо виділення провідного клінічного симптому або синдрому; вміти поставити попередній та клінічний діагноз захворювання; призначити лабораторне та інструментальне обстеження хворого шляхом застосування стандартних методик.

- Вміти визначати необхідний режим здоровим та хворим новонародженим; визначати необхідний режим при лікуванні захворювань періоду новонародженості на підставі попереднього та клінічного діагнозу, шляхом прийняття обґрунтованого рішення.
- Вміти визначати принципи та характер лікування найбільш поширених захворювань періоду новонародженості.
- Вміти визначати характер харчування здорових та хворих новонароджених.
- Вміти, в умовах нестачі інформації, використовуючи стандартні методики, шляхом прийняття обґрунтованого рішення оцінити стан дитини та визначити головний клінічний синдром.
- Вміти визначити невідкладні стани; принципи та тактику надання екстреної медичної допомоги; провести організаційні та діагностичні заходи спрямовані на рятування та збереження життя дитини.
- Вміти надавати екстрену медичну допомогу при невідкладному стані дитини.
- Вміти виконувати медичні маніпуляції.

Здатен продемонструвати:

- Навички опитування (визначення скарг та збір анамнезу) осіб, що супроводжують новонародженого;
- Методику фізикального обстеження (огляд, пальпація, перкусія) кожної з систем організму;
- Уміння призначати необхідний перелік лабораторно-інструментальних досліджень і оцінювати їх результати;
- Володіння принципами лікування, реабілітації і профілактики найбільш поширених захворювань неонатального періоду;
- Володіння морально-етичними принципами медичного фахівця у спілкуванні з медичними фахівцями та батьками дитини;
- Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Комунікація:

- Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень, що їх обґрунтовують до фахівців та нефахівців.
- Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності.
- Використовувати стратегії спілкування та навички міжособистісної взаємодії.
- Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.
- Встановлювати зв'язки по вертикалі та горизонталі в залежності від практичної ситуації.
- Здатність донести свою громадську та соціальну позицію.
- На підставі нормативних документів вести медичну документацію щодо пацієнта (карту індивідуального розвитку дитини, карту амбулаторного/стаціонарного хворого).
- Вносити інформацію про стан здоров'я дитини до відповідної медичної документації.
- Обґрунтовано призначати та оцінювати результати лабораторних та інструментальних досліджень.
- Формувати та донести до батьків пацієнта та фахівців власні висновки щодо принципів та характеру лікування.
- За будь-яких обставин, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм прийняти обґрунтоване рішення щодо оцінки стану дитини, діагнозу та організації

необхідних медичних заходів в залежності від стану дитини; заповнити відповідні медичні документи.

- Обґрунтовано формулювати та довести до законного представника дитини необхідність надання невідкладної допомоги та отримати згоду на медичне втручання.
- Пояснити необхідність дотримання правильного проведення лікувальних заходів екстреної медичної допомоги.
- Обґрунтовано сформулювати та донести до батьків дитини висновки щодо необхідності проведення медичних маніпуляцій
- Формувати та донести до батьків новонародженого, фахівців висновки щодо лікувального харчування при лікуванні захворювання
- Інформувати та проводити пропаганду серед населення, керівників відповідних установ та підприємств своєчасне проведення профілактичних та протиепідемічних заходів, проведення щеплень, тощо.

Автономія і відповідальність:

- Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань.
- Відповідати за прийняття рішень у складних умовах.
- Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
- Нести відповідальність своєчасне використання методів саморегуляції.
- Нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації.
- Нести відповідальність за вільне володіння державною мовою, за розвиток професійних знань
- Нести відповідальність за розвиток професійних знань та умінь з використанням іноземної мови.
- Відповідати за якісне виконання поставлених завдань.
- Нести відповідальність щодо виконання етичних та деонтологічних норм і принципів у професійній діяльності.
- Нести відповідальність за якісний збір отриманої інформації на підставі співбесіди, опитування, огляду, пальпації, перкусії органів та систем та за своєчасне оцінювання стану здоров'я дитини, його морфофункціональної зрілості.
- Нести відповідальність за прийняття рішення щодо оцінювання результатів лабораторних та інструментальних досліджень.
- Дотримуючись етичних та юридичних норм, нести відповідальність за прийняття обґрунтованих рішень і дій щодо правильності встановленого попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
- Нести відповідальність за обґрунтованість призначення режиму здоровим та хворим новонародженим.
- Нести відповідальність за прийняття рішення щодо принципів та характеру лікування захворювання.
- Нести відповідальність за своєчасність та ефективність медичних заходів щодо діагностування невідкладних станів.
- Нести відповідальність за своєчасність та якість надання екстреної медичної допомоги.
- Нести відповідальність за якість виконання медичних маніпуляцій.
- Нести відповідальність за повноту та якість аналізу інформації та висновків на підставі її аналізу.

5. План вивчення навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни складається із 5 тем,

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	усього	У тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	СРС
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Диференційна діагностика перинатальних гіпоксичних і травматичних уражень нервової системи у новонароджених дітей.			4		3	10
Тема 2. Диференційна діагностика геморагічного синдрому у новонароджених дітей. Диференційна діагностика жовтяниць новонароджених.			4		3	10
Тема 3. Недоношені діти та діти, які народжені з малою масою тіла. Диференційна діагностика синдрому дихальних розладів у новонароджених.			4		3	10
Тема 4. Диференційна діагностика гнійно-запальних захворювань шкіри та підшкірної клітковини у новонароджених. Омфаліт новонароджених. Сепсис новонароджених.			4		3	10
Тема 5. Диференційна діагностика внутрішньоутробних інфекцій у новонароджених.			2		3	10
Підсумковий контроль			2			5
Усього за дисципліну	90		20		15	55

6. План вивчення навчальної дисципліни

Види практичних занять: практичне, консультація

Форми навчання: денна

Метод навчання: словесний, пояснювально-демонстраційний, репродуктивний, дослідницький, метод проблемного викладання.

Методи контролю: усний (виступи на практичних заняттях, опитування), письмовий (завдання), тестовий, практичний (практичні навички)

Форми підсумкового контролю: підсумковий контроль.

Засоби діагностики успішності навчання: індивідуальні завдання, презентації, питання до поточного контролю, тести, задачі, практичні навички, питання для підсумкового контролю.

Мова навчання: українська.

7. Самостійна робота студента

№ з/п	Назва виду роботи	Кількість годин
1	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	50
2	Індивідуальна робота: - Доповідь реферату на практичному занятті - Доповідь історії хвороби хворого на практичному занятті - Написання тез, статей, рефератів	15
3	Підготовка до підсумкового заняття, заліку	5
	Усього	70

8. Список літератури

8.1. Основна

1. Глумчер Ф., Марушко Ю., Шеф Г. Невідкладні стани в педіатричній практиці. – Медицина, 2020. – 440 с.
2. Майданник В.Г., Бутиліна О.В. Клінічна діагностика в педіатрії.-К.: «Дорадо-друк», 2012.- 286 с.
3. Невідкладні стани в педіатрії: Навч. посіб. /За редакцією проф. О.П.Волосовця та Ю.В.Марушка - Х.: Прапор. - 2008. – 200 с.
4. Неонатологія. Національний підручник у 2-х томах /За ред. Є.Є. Шунько. - Київ, 2014. - т.1., 960 с.
5. Неонатологія. Національний підручник у 2-х томах /За ред. Є.Є.Шунько. - Київ, 2015. - т.2., 640 с.
6. Неонатологія : підручник : у 3 т. / [Т. К. Знаменська, Ю. Г. Антипкін, М. Л. Аряєв та ін.]; за ред. Т. К. Знаменської. - Львів: Видавець Марченко Т. В., 2020,- Т. 1.-408 с.
7. Неонатологія : підручник : у 3 т. / [Т. К. Знаменська, Ю. Г. Антипкін, М. Л. Аряєв та ін.]; за ред. Т. К. Знаменської. - Львів: Видавець Марченко Т. В., 2020,- Т. 2.-456 с.
8. Неонатологія : підручник : у 3 т. / [Т. К. Знаменська, Ю. Г. Антипкін, М. Л. Аряєв та ін.]; за ред. Т. К. Знаменської. - Львів: Видавець Марченко Т. В., 2020,- Т. 3.-380 с.
9. Педіатрія : національний підручник: у 2 т. /за ред. В. В. Бережного – Київ, 2013. – Т. 1. – 1037 с.
10. Педіатрія: національний підручник: у 2 т. /За ред. проф. Бережного. В.В. – Київ, 2013. – Т.2. – 1024 с.
11. Педіатрія: навч. посібник : у 2-х т. // М. Л. Аряєв, Н. В. Котова, Н. Ю. Горностаєва [та ін.] / За ред. М. Л. Аряєва, Н. В. Котової. — Одеса : ОНМедУ, 2014. — Т. 1: Неонатологія, гематологія, ендокринологія. — 155 с.
12. Педіатрія: підручник для студ. вищих навч. закладів IV рівня акредит/ за ред. проф. О.В. Тяжкої.- Вид. 5-те виправ. та допов.- Вінниця: Нова Книга, 2018. -1152 с.
13. Практичні навички в педіатрії: навчальний посібник / Курдюмова Н.О., Поліщук Т.Г., Пашко О.А. та ін. // К-Медицина, 2018. – 296 с.

8.2. Додаткова література

1. Клініка та синдромна терапія невідкладних станів у дітей /За ред. В.Ф. Лободи. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2016. – 208 с.
2. Клінічна педіатрія : підруч. для студентів закл. вищ. мед. освіти МОЗ України / В. М. Дудник [та ін.]; за ред. В. М. Дудник ; рец.: О. П. Волосовець, М. Л. Аряєв ; Вінниц. нац. мед. ун-т ім. М. І. Пирогова. - Вінниця : Нова книга, 2021. - 648 с.
3. Марушко Ю.В. Маніпуляції в педіатрії (показання та техніка виконання): навчальний посібник (третє видання, доповнене) / Ю.В. Марушко, Т.В. Гищак, Ю.І. Тодика. – Київ:, 2013. – 132 с.
4. Найпоширеніші захворювання в дитячому віці / Боярчук О.Р., Синицька В.О., Горішній І.М. [та ін.]. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2018. – 158 с.
5. Невідкладні стани в педіатрії / за ред. Р.І. Поцюрка. – Медицина, 2017. – 200 с.
6. Невідкладні стани в педіатричній практиці : навч. посіб. для студентів, лікарівінтернів мед. закл. вищ. освіти, педіатрів та лікарів загальної практики - сімейних лікарів / Ю. В. Марушко [та ін.] ; рец.: Г. П. Хитрий, В. І. Похилько. - 2-е вид., перероб., та допов. - Київ : Медицина, 2020. - 400 с.
7. Основи педіатрії за Нельсоном: у 2 томах. Том 1 / Карен Дж. Маркданте, Роберт М. Клігман; переклад 8-го англ. видання – Медицина, 2019. – XIV, 378 с.
8. Основи педіатрії за Нельсоном: у 2 томах. Том 2 / Карен Дж. Маркданте, Роберт М. Клігман; переклад 8-го англ. видання. – Медицина, 2019. – XIV, 426 с.
9. Педіатрія з оцінкою результатів досліджень / За ред. О.Є. Федорців, Л.А. Волянської //

Укрмедкнига, 2015. – 348 с.

10. Пясецька Н.М. Сучасний погляд на розвиток, клінічний перебіг, профілактику та лікування анемії у новороджених. – Київ, 2015. – 88 с.
11. Тодика Ю., Марушко Ю. Маніпуляції в педіатрії (показання та техніка виконання). Навчальний посібник. – Медицина, 2019. – 144 с
12. Шунько Є.Є., Пясецька Н.М., Руденко Н.М. Особливості становлення та порушення постнатальної гемодинаміки у новонароджених дітей. Критичні вроджені вади серця: клінічні прояви, рання діагностика та сучасна тактика медичної допомоги. Навчальний посібник. – Київ, 2017. – 76 с.

8.3. Інформаційні ресурси

1. <http://pedinfo.wustl.edu> - електронні ресурси з педіатрії.
2. <http://www.nlm.nih.gov> – сайт національної медичної бібліотеки США
3. <http://www.nbuuv.gov.ua/portal/> сайт бібліотеки ім. В.І. Вернадського
4. <http://www.scirus.com> – науково-орієнтовна пошукова система
5. http://www.moz.gov.ua/ua/portal/register_formular/. ДЕРЖАВНИЙ ФОРМУЛЯР лікарських засобів. Випуск 12, Київ 2020.
6. Міжнародна класифікація хвороб і причин смерті, 10 -й перегляд (МКХ-10) <http://mkb-10.com>
7. РЕЕСТР медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги (База стандартів медичної допомоги в Україні) <http://www.dec.gov.ua/mtd/index.html>
8. РЕЕСТР медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги (Сучасні документи останніх років розроблені на засадах доказової медицини) <http://www.dec.gov.ua/mtd/reestr.html>.

9. Контроль і оцінка результатів навчання

Види контролю: поточний, контроль володіння практичними навичками, підсумковий (залік).

Методи контролю тестування та бліц-опитування; розв'язування ситуаційних задач; оцінка і трактування клініко-лабораторних та інструментальних обстежень; питання до поточного і підсумкового заняття; контроль практичних навичок.

Форми підсумкового контролю: залік, який включає контроль теоретичної і практичної підготовки студента: вирішення тестових завдань, контроль практичних навичок з діагностики та лікування захворювань новонароджених шляхом вирішення ситуаційних завдань з моделювання дій лікаря в конкретних клінічних ситуаціях, та оцінки результатів лабораторних та інструментальних досліджень.

Засоби діагностики успішності навчання: індивідуальні завдання, презентації, питання для поточного контролю, тести, задачі, питання для підсумкового контролю.

Мова навчання: українська.

Оцінювання:

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям з кожної теми, передбачає 100% опитування студентів групи, та оцінювання усіх складових елементів заняття – тестового контролю, контроль виконання практичних навичок, вирішення ситуаційних завдань. Також враховується письмове виконання завдань в процесі підготовки до практичного заняття. Поточне оцінювання студентів по відповідних темах проводиться за традиційною 4-бальною системою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно).

Контроль виконання самостійної роботи, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, проводиться під час заліку та під час проходження студентом on-line курсу

«Актуальні питання неонатології». Оцінка «Зараховано» за курс виставляється лише студентам, яким зараховані усі заняття з курсу.

Підсумковий контроль Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку після завершення вивчення дисципліни. Результати складання заліків оцінюються за двобальною шкалою:

«зараховано», «не зараховано». Студент отримує оцінку «зараховано», якщо він виконав усі види робіт, передбачених навчальною програмою з «Актуальних питань неонатології», відвідав усі практичні заняття, визначені тематичними планами, а за наявності пропусків – своєчасно їх відпрацював, самостійно опрацював всі теми on-line курсу: «Актуальні питання неонатології» та набрав загальну кількість балів від 120 до 200.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Форма підсумкового контролю успішності - підсумкове заняття, яке включає контроль теоретичної і практичної підготовки студента: вирішення тестових завдань, контроль практичних навичок з діагностики та лікування захворювань новонароджених, шляхом вирішення ситуаційних завдань з моделювання дій лікаря в конкретних клінічних ситуаціях, та оцінки результатів лабораторних та інструментальних досліджень.

10. **Політика курсу:** обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.